

Inhoud trainingsnummer 18

Wat denk je van ? => pagina 2

De Oude Meesters => pagina 3

Maak geen fouten => pagina 5

Paardeneindspel => pagina 6

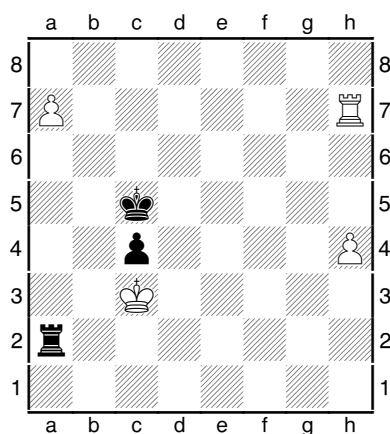
Korte Combi's => pagina 8

Enkele vraagjes => pagina 10

Het Wereldkampioenschap 2013

is gestart in India en loopt van **06 november tot 26 november** tussen de regerende Wereldkampioen **Anand** (Indiër) en de Noor **Carlsen**.

Na 5 rondes werden er 4 remise gespeeld en won Carlsen de 5e partij.

Hierbij de eindstelling van deze 5e partij met de hamvraag waarom zwart (Anand) hier opgaf ?

M.a.w. kan je het winstplan van wit omschrijven ?

Het betreft hier een toreneindspel en dus is er een grote remisemarge. Het mag dus duidelijk zijn dat Anand niet zomaar opgeeft.

Het winsplan van wit is:

- zijn h-pion naar h6 op spelen
- zijn Th7 elders op de 7e rij zetten
- h6-h7 maakt zwart hulpeloos tegen beide promotiekandidaten.

Jan Gooris

schaaktraining.met.jan@gmail.com

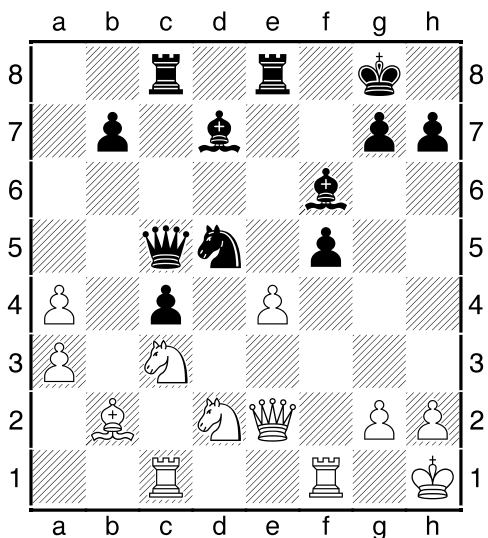
De trainingsnummers verschijnen in 2013 op:

De 1e en 15e van de maand (dus 2 per maand),

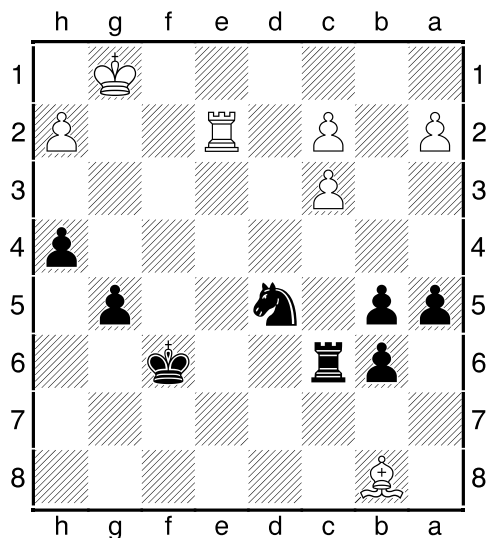
behalve één enkel nummer in juli en augustus (telkens de 1e)

Wat denk je van ?

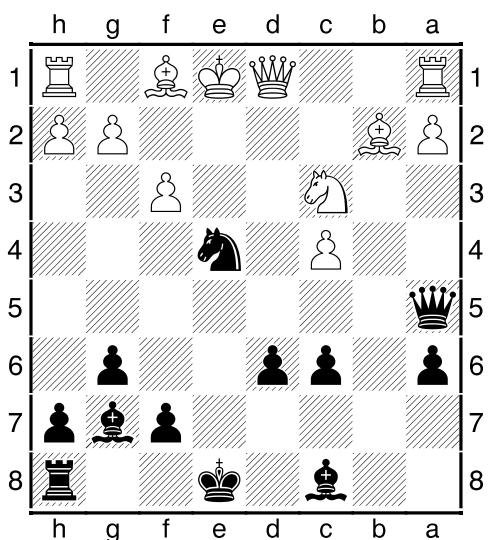
Hierbij enkele stellingen waar je de voorgestelde zet moet beoordelen.

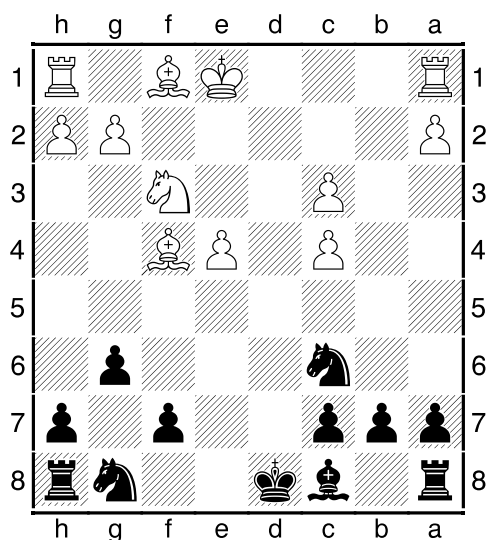
Wit denkt aan 1.Tfe1. Goed of slecht ?¹

Wat denk je van 1...Pxc3 ?³

Wat verkies je, 1...PxPc3 of 1...LxPc3+ ?²

Zwart denkt aan 1...Pf6. Goed of slecht ?⁴

1 Met 1.Tfe1 verliest wit de controle over veld f4. Zwart speelde dan ook **1...Pf4** **2.De3 Pd3** met kwaliteitswinst.

2 Dit betreft een partij tussen 2 grootmeesters (1971). Je gelooft het mogelijk niet maar de ene grootmeester speelde hier **1...PxPc3?** en de andere antwoordde met **2.LxLc3?** en na 3...DxLc3 kon wit opgeven. Wit had echter de partij kunnen redden met **2.Dd2!!** waarna hij zijn stuk op c3 terug kan winnen. Vandaar dat **1...LxPc3+!** de enige winnende zet is.

3 Op 1...Pc3 moet je vooral **2.Le5+** onderzoeken. Er volgt 2...Kf5 (Ke6??) 3.LxPc3 TxLc3 en we zitten in een toreneindspel dat zwart makkelijk moet winnen gezien "2 pionnen meer en actieve toren". **Conclusie: 1...Pxc3** is een goede zet die zwarts winstkansen verbetert.

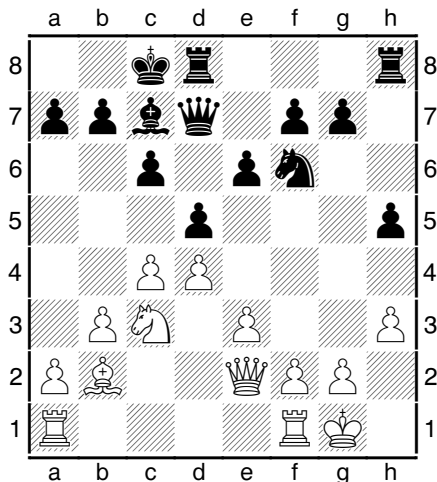
4 Zwart zet vrijwillig een stuk ongedekt en dan is het altijd oppassen. Zo ook hier, na **2.Lg5!** Ke7 (het enige) **3.e5!** (een gepend stuk moet je aanvallen) verliest zwart een stuk.

De Oude Meesters: De ROZENTALIS-partij

Deze partij ging door te New-York in 1927 en draagt de naam van een toenmalig bekend pianovirtuoos. De dag voor de partij hadden de Oude meesters van een privé-voorstelling kunnen genieten en Vidmar vroeg aan de pianist hoe hij hem kon bedanken voor het mooie entertainment. Rozentalis antwoordde dat hij morgen graag een mooie partij wou zien. De dag erop zat Vidmar tegenover Nimzowitsch en Rozentalis bij de toeschouwers op de eerste rij.....

Nimzowitsch,Aaron - Vidmar,Milan New York 1927

**1.e3 d5 2.Pf3 Pf6 3.b3 Lg4 4.Lb2 Pbd7 5.h3
Lh5 6.Le2 e6 7.Pe5 Lxe2 8.Dxe2 Ld6 9.Pxd7
Dxd7 10.c4 c6 11.0-0 0-0-0 12.Pc3 Lc7
13.d4 h5 Diagram**

Wit aan zet.

Gezien het feit dat beide spelers met "tegenovergestelde rokade" spelen, zal er langs beide zijden een pionnenaanval starten op de andere K-stelling. Snelheid is hier belangrijk want wie het eerst zijn aanval echt kan lanceren trekt meestal aan het langere eind.

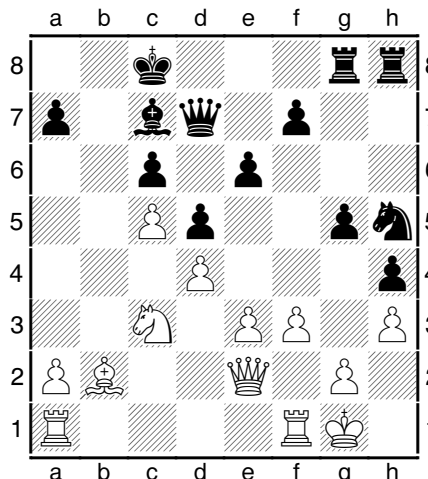
Wit wil dus de zwarte Koning bestormen met zijn pionnen, maar hoe moet hij dit doen ?

Verkiest je 14.c5 (en dan 15.b4) of verkiest je het snellere 14.b4 ?

Meestal is het beter de vijandelijke pionnen eerst vast te leggen zodat je tot een gedwongen ruil kan komen en aldus lijnen kan openen voor je zware stukken. Hier zou wit dus best de c- en d-pionnen vastleggen zodat hij dan met zijn b-(en a-) pion kan oprukken en afruilen op c6 teneinde de b-lijn te openen. Concreet moet er dus 14.c5 gespeeld worden.

Bovendien zou 14.b4? een (kleine) blunder zijn wegens 14....Dd6! (dubbelaanval op h2 mat en pion b4). Zelfs zonder 14...Dd6 is het positioneel slecht 14.b4 te spelen omdat zwart dan de aanvalskracht kan afremmen door 14...dxc4!? te spelen waardoor een toekomstig b5 veel moeilijker wordt.

**14.c5 g5 15.b4 h4 16.b5 Tdg8 17.bxc6 bxc6
18.f3 Ph5 Diagram**

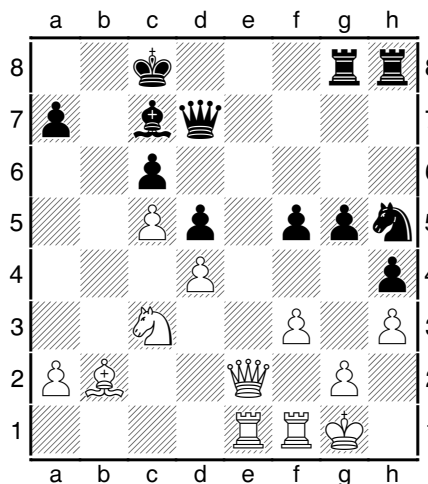

Wit aan zet.

Waarom speelt wit nu geen 19.Da6+ Kd8
(Kb8?! 20.Tab1) 20.Dxa7 ?

Als je alles goed visualiseert zie je dat Da7 daar niet-verdedigd staaten met 20...Lh2+! wint zwart dan Da7.

19.e4 f5 20.exd5 exd5 21.Tae1

Zwart aan zet.

Ga je voor 21...Pg3 (kwalitetiswinst) of
21...Lg3 of 21...g4 ?

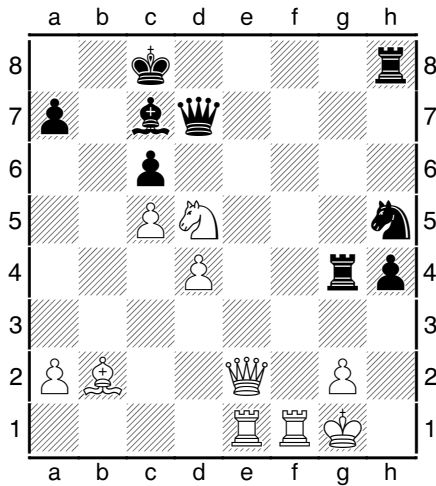
Een niet zo moeilijke opgave denk ik.

Met 21...Pg3 verkrijgt zwart helemaal geen kwaliteitswinst omdat er 22.Da6+ en 23.Tf2 volgt.

Op 21...Lg3 kan wit ook met 22.Da6+ en 23.Tb1(of d2) een behoorlijke stelling opbouwen.

Het sterkste is veruit 21...g4! omdat zwart nu de K-stelling kan openbreken en omdat zijn stukken op die vleugel staan geconcentreerd. Na 21..g4 mag het duidelijk zijn dat Kg1 warme tijden tegemoet gaat.

g4 22.hxg4 fxg4 23.fxg4 Txxg4 24.Pxd5
Diagram

- a. Kan zwart Pd5 slaan ?
- b. Zie je iets sterkers ?

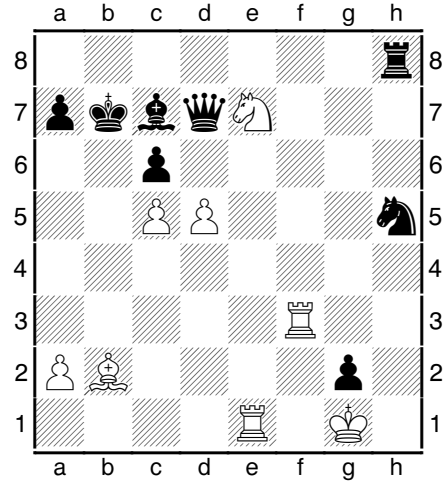
Antwoord a: Zwart kan enkel 24...cxPd5 spelen (24...DxPd5? 25.DxTg4+) en dan is de vraag of 25.c6!? niet dodelijk is. Zwart kan dan best 25...Dg7 spelen (dekt Tg4 en verhoogt de druk op g2!) waarna het niet zichtbaar is hoe wit na 26.Da6+ Kd8 genoeg voor zijn geofferd paard heeft.

Conclusie: het lijkt erop dat 24...cxPd5 speelbaar is voor zwart.

Antwoord b: Vidmar (zwart) ging echter verder en stelde zich de vraag of hij niet beter met zijn aanval zou verder gaan en hij vond het wondermooie

24...h3!! wat een superzet. Dit dreigt een vernietigende aanval.

25.Pe7+ Kb7 26.Tf3 Txxg2+ 27.Dxxg2 hxg2!
28.d5! goed geprobeerd. Wit valt Th8 aan en dreigt 29.dxc6+ ! Diagram (Zwart aan zet.)

Welke "ontsnappingszettingen" heeft zwart ?

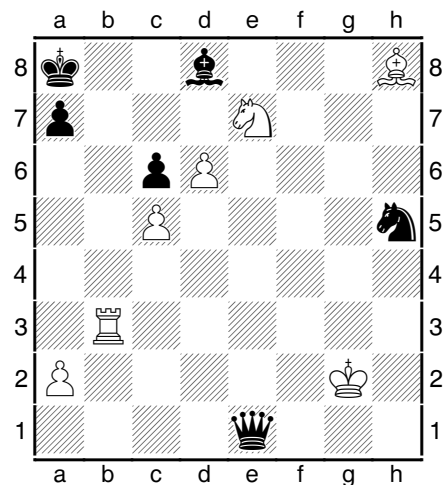
Zwart kan:

28...Dg4! spelen (tegenaanval op een ongedekte toren) zodat 29.LxTh8 faalt wegens 29...DxTf3 doch wat volgt er dan op 29.Tb3+ en 30.LxTh8 dacht Vidmar. Hij zag dat 28...Dg4 29.Tb3+ Ka8 30.LxTh8 Dh4!! de winst brengt (dreigt 31...DxTe1 en 31...Dh2+ en 32...g1D+).

Zwart kan ook nog 28...Th6!? spelen zodat 29.dxc6+ Txc6 30.PxTc6 DxPc6 ook voldoende is voor winst.

Voor de acrobaten is er misschien ook nog 28...Pf4!? 29.dxc6+ Dxc6 30.PxDc6 Th1+ 31.Kf2 TxxTe1 (dreigt g1D+)

28...Dg4 29.Tb3+ Ka8 30.Lxh8 Dh4 31.d6 Dxe1+ 32.Kxxg2 Ld8 Diagram

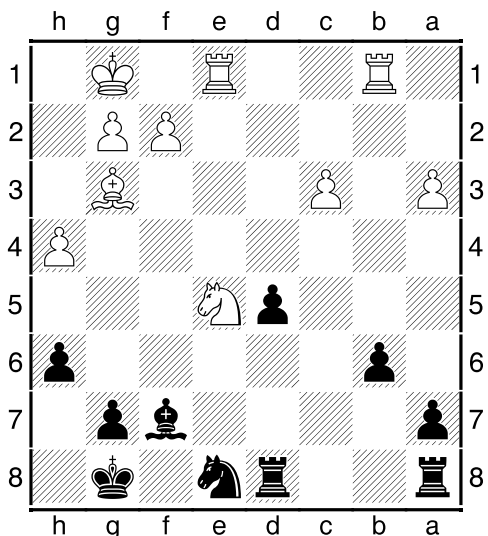
Wit aan zet. Is 33.Pxc6 niet winnend ?

Neen, want zwart speelt dan 33...De4+ en slaat het niet-verdedigde stuk met 34...DxPc6 33.Ld4 Lxe7 34.dxe7 Dxe7 35.Lf2 De4+ 0-1 En de pianist Rozentalis was tevreden.

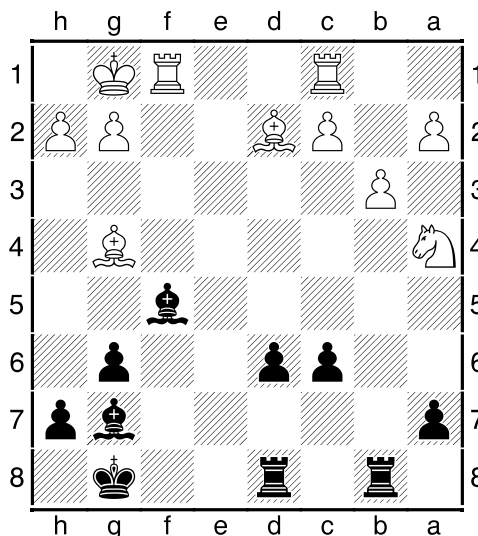
Maak geen fouten

Deze keer zijn de oefeningen niet zo moeilijk denk ik.

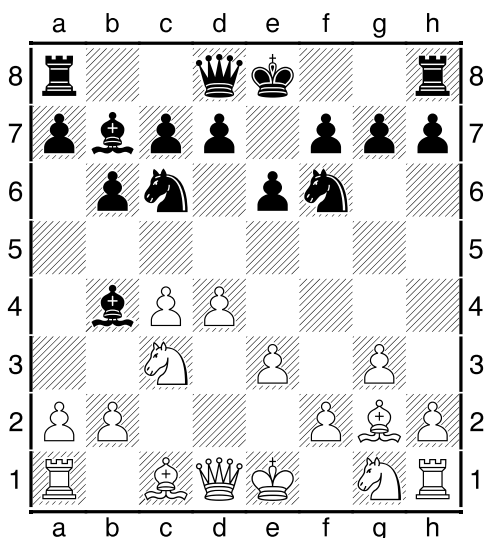
Een **universele tip**: stel je steeds de vraag wat je niet-verdedigd of nul-verdedigd zet bij elke voorgestelde zet en of de tegenstander daarvan kan profiteren.

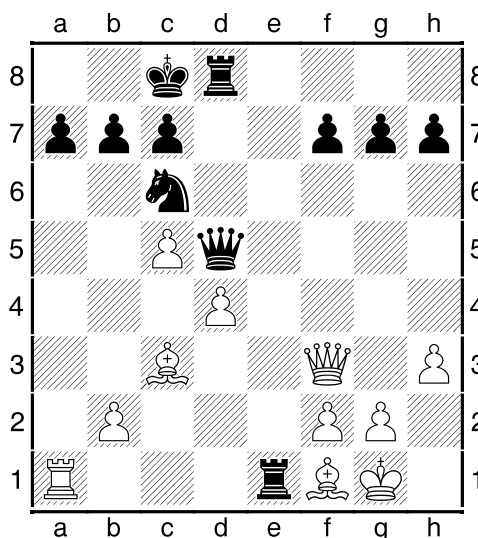
Kies uit: 1...Pf6 1...Pd6 1...Pc7⁵

Kies uit 1...LxLg4 1...Ld4+⁷

Kies uit: 1.Pf3 1.Dc2 1.Db3⁶

Kies uit: 1.TxTe1 1.DxDd5 1.Dg4+⁸

5 Fout is **1...Pc7** wegens 2.PxLf7 KxPf7 en 3.LxPc7

6 In de witte stelling staat Lg2 ongedekt tegenover Lb7 en dat kan gevaarlijk zijn. Op zowel **1.Dc2?** als **1.Db3?** volgt dan ook 1...Pxd4! 2.exPd4 LxLg2 en wit wint ook nog Th1. Vandaar dat enkel 1.Pf3 hier een gezonde zet is want hij ontwikkelt een stuk en zet Lg2 (die ongedekt is) "uit de wind".

7 Uit een eigen verliespartij. Ik speelde **1...Ld4+?** doch na 2.Kh1 - LxLg4 staan er 2 zwarte stukken ongedekt (Lg4 en Ld4) waarvan wit met 3.Tf4! mooi profiteert. Vandaar dat enkel 1...LxLg4 goed is.

8 Vooreerst is **1.Dg4+??** een BLUNDER van formaat omdat er nu 1....f5 (met aanval op Dg4) volgt en daarna 2....TxTa1. Verder is **1.DxDd5?** ook SLECHT wegens 1....TxLf1+! 2.TxTf1 TxDd5 en zwart heeft zijn stuk achterstand weggewerkt. Met **1.TxTe1!** DxDf3 2.gxDf3 kan wit zijn stuk voorsprong behouden.

Paardeneindspel

Introductie:

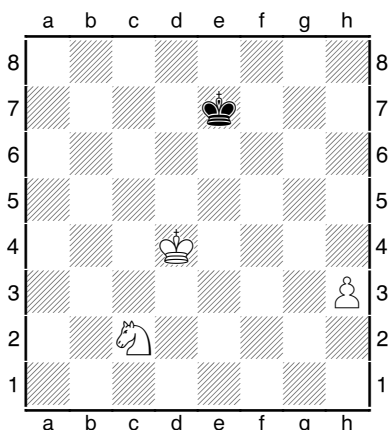
Als je op een paardeneindspel afstevent is het goed om **enkele vuistregels** te kennen in dit verband.

Een eerste vuistregel is dat een paard het moeilijk heeft in het verre eindspel als de vijandelijke pionnen op beide vleugels vrij spel hebben omdat het paard slechts "traag" van vleugel kan veranderen (dit in vergelijking met de loper of toren).

Een tweede vuistregel is een paardeneindspel bijna te beoordelen valt als een pionneneindspel. M.a.w., een pion meer of een gevaarlijke vrijpion zijn meestal doorslaggevend zoals in het zuivere pionneneindspel.

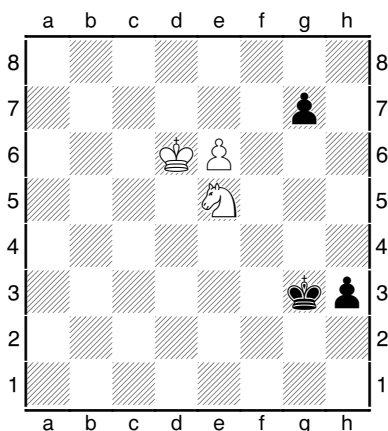
Een derde wetenswaardigheid is dat de laatste vrijpion (gesteund door de koning) kan gestopt worden door een paard, indien dat paard voor de pion kan postvatten. Indien het wordt opgejaagd door de koning geeft het schaak of dreigt het (desnoods met bokkensprongen) zich op te offeren voor de laatste pion. De enige uitzondering is wanneer het paard in het hoekveld staat.

Enkele korte oefeningen:

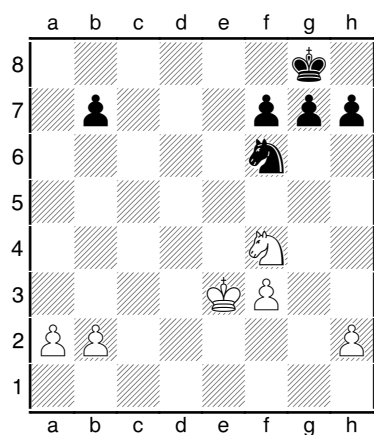
Zwart aan zet. Remise of niet ?

In tegenstelling tot een eindspel met randpion en loper, waar men de "verkeerde loper" kan hebben, is er hier nooit sprake van het "verkeerde paard". Dit eindspel wint ALTIJD.

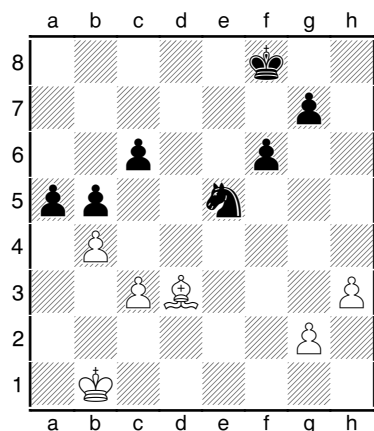
Wit aan zeteen moeilijke !

Wit wint met **1.Pf3!!** KxPf3 2.e7 h2 3.e8D h1D 4.Da8+ en 5.DxDh1. Ook 3...Kg2!? 4.Da8+ wint maar dit is moeilijk berekenbaar.

Wie staat beter en waarom ?

Wit staat iets beter omdat hij een actievere koning heeft (= zeer belangrijk in het eindspel) en omdat hij goede kansen heeft om een vrijpion op de D-vleugel te forceren, terwijl het niet zo makkelijk is voor zwart om een eigen vrijpion op de K-vleugel te organiseren.

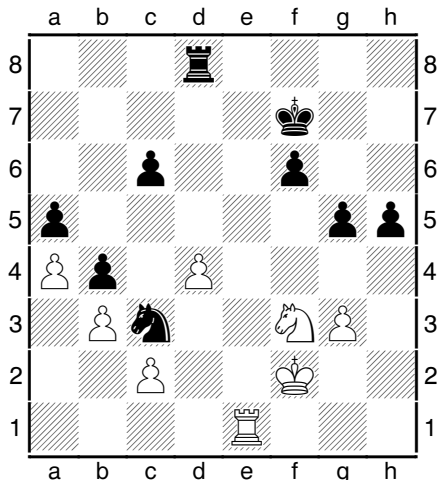

Moet wit iets doen met **Ld3** of kan hij **1.bxa5** spelen ? Goed rekenen aub.

Na **1.bxa5!! PxLd3? 2.a6! Pc5 3.a7** loopt de vrijpion door. Het kromme paard is te traag.

Een praktijkvoorbeeld:

Enkele jaren geleden had ik in de Interclub-competitie volgende stelling (met wit):

Zwart heeft zopas **g5!** gespeeld en dreigt nu **g4** te spelen waarna **Pf3** moet wijken en pion **d4** onherroepelijk verloren gaat. Aan deze dreiging is niets te doen, m.a.w. pion **d4** is ten dode opgeschreven, en met 2 pionnen achterstand lijkt dan wel de strijd gestreden.

Om zulk een slecht eindspel te redden moet je ofwel keihard kunnen verdedigen (dit kan soms als er nog enkel pionnen zijn op 1 vleugel, wat hier niet het geval is) ofwel zorgen voor troebele tegenkansen (m.a.w., hij mag “hier” aanvallen, als ik dan “daar” ook iets mag doen).

Ik verkoos dus om in troebel water te vissen en heb de stelling elementair onderzocht waar ik vooral naar de “positieve witte aspecten” ging zoeken.

Welke zie jij ?

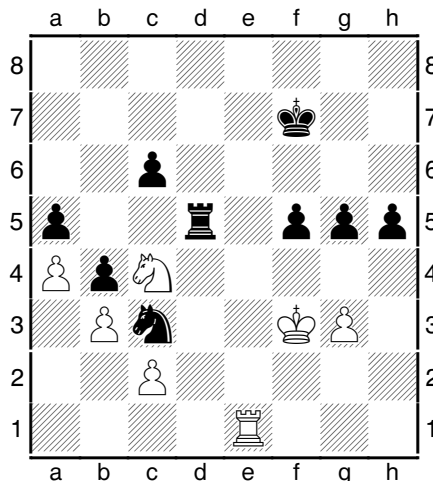
Ik zag er 3:

- De witte koning staat aan de goede kant om de zwarte pionnendoorbraak af te remmen (= tijdswinst)
- Zwart heeft een zwakte op de andere vleugel, met name pion **a5** die ik kan aanvallen met mijn paard (via **c4**). Hij kan die pion enkel verdedigen met zijn toren waardoor mijn toren hopelijk meer vrijheid krijgt.
- Wit beheerst met **Te1** (voorlopig) nog de open **e**-lijn.

Mijn overlevingsplan was de zwakke pion **a5** onder druk te plaatsen en zo de mobiliteit van

zwart af te remmen. Verder moet ik het zwart moeilijk maken en hopen dat hij een foutje maakt . De partij ging verder met:

1.Pd2!? Txd4 2.Pc4 Td5 3.Kf3 f5?

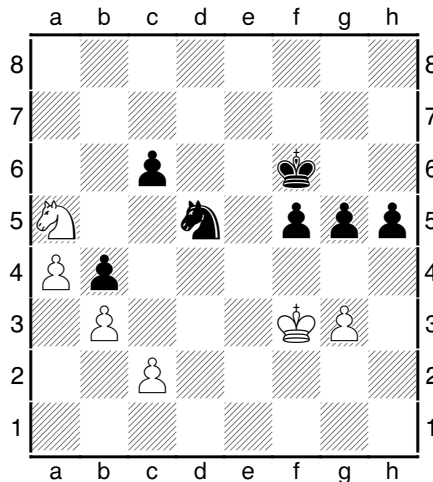

Wit aan zet

Het gespeelde **3...f5** is een fout want veld **e5** komt nu plots vrij voor wit, en zowel **Pc4** als **Te1** hebben hierin interesse.

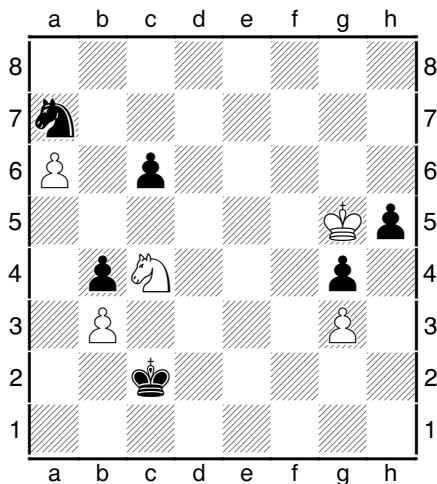
Met **Pe5+** win ik “slechts” pion **c6** die me geen vrijpion oplevert. Ik kies daarom voor:

4.Te5! (hier was zwart volledig van zijn stuk. Wie ruilt er nu zijn torens wanneer hij 2 pionnen achter staat ? Maar de finesse is dat wit net door die torenruil een gevaarlijke vrijpion op de **a**-lijn krijgt) **Kf6**. (mogelijk was **4...TxTe5** een tikkeltje beter) **5.TxTd5 Pxd5** **6.Pxa5** en plots heeft wit ook kans(jes) want de **a4** pion dreigt te promoveren.

Daarstraks stond wit nog duidelijk verloren, nu is het onberekenbaar geworden en heeft wit dus zijn kansen verbeterd.

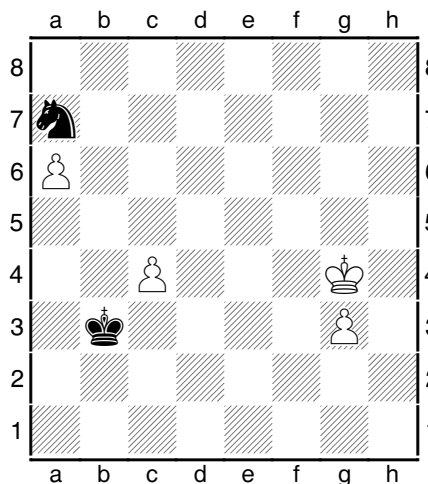
Er volgde **6....g4 7.Kf2 Pe7** (dekt pion c6)
8.Pc4 Pc8 9.a5 Pa7 10. a6 Ke6 11. Ke3 Kd5
12. Kf4 Kd4 13. Kxf5 Kc3 14.Kg5 Kxc2

Wit aan zet

16.Pa5! (de enige zet die het kleine voordeel kan vast houden omdat hij een belangrijke verdedigende pion (b3) op het bord kan houden. Deze b3-pion moet immers b4 en c6 proberen af te stoppen terwijl Kg5 pionnen

kaapt op de K-vleugel.) **c5 17.Kxh5 c4**
18.bxc4 b3 19.Pxb3 Kxb3 20.Kxg4

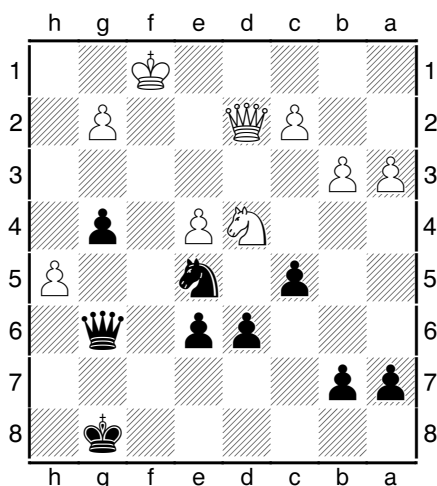

in deze stelling heeft wit al minstens gelijk spel omdat hij de laatste zwarte pion eraf heeft gehaald.

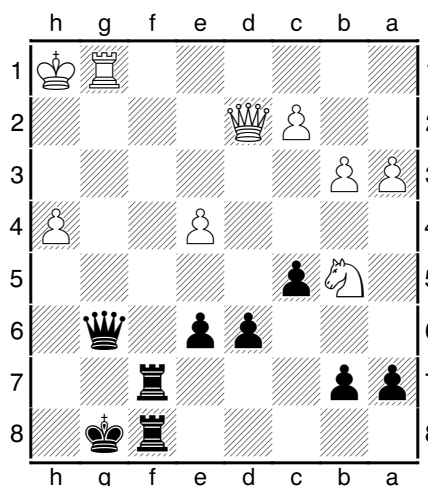
Misschien zit er zelfs meer in omdat het paard niet snel van vleugel kan veranderen. Mede door tijdsdruk vond het zwarte paard niet de snelste weg en kon ik met een gelukje mijn g-pion laten promoveren en de partij alsnog winnen.

Korte Combi's

Hierbij enkele (eenvoudige ?) combi's waar je niet diep moet rekenen. Een **slimme verrassende** kijk volstaat.

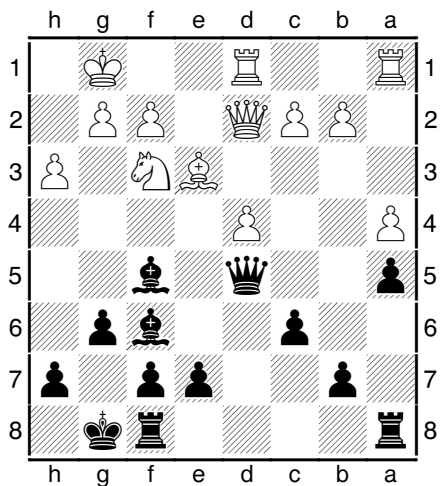
Zwart⁹

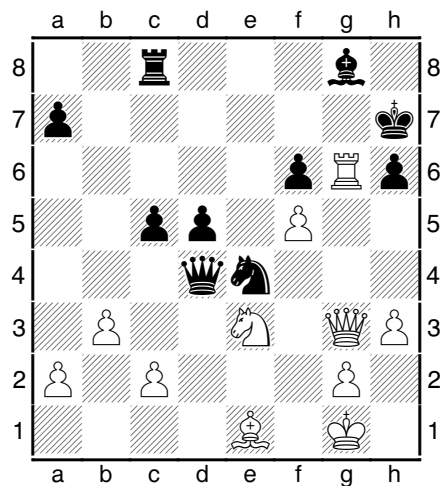
Zwart ...¹⁰

9 **1...Df6+** (of Df7+) en 2.cxPd4 stukwinst

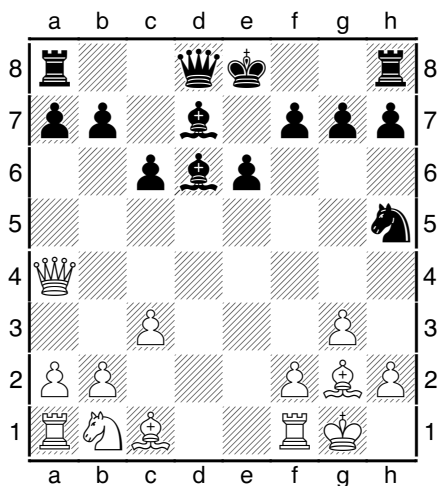
10 **1...Tf1!!!** en wit kan Dg6 niet slaan

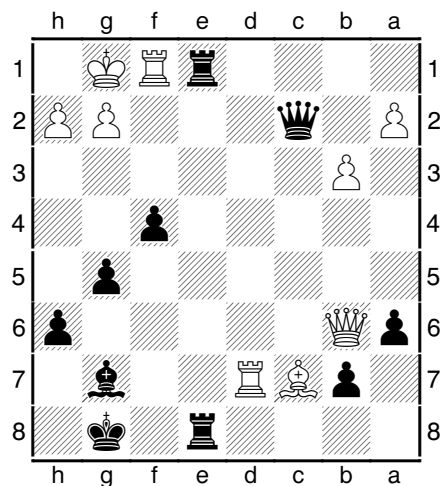
Zwart ...¹¹

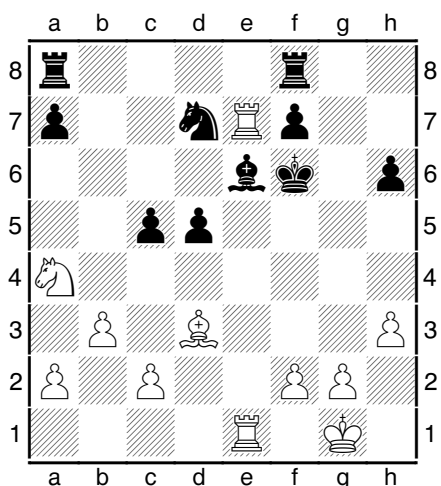
Wit ...¹⁴

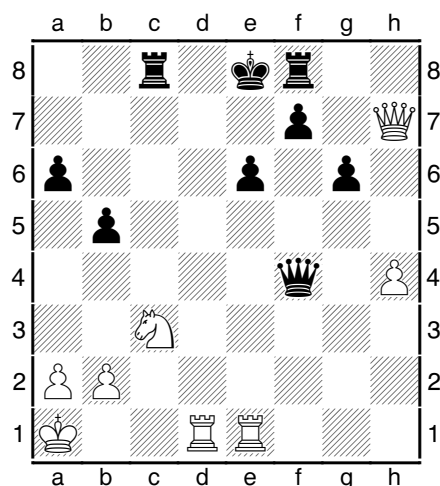
Wit¹²

Zwart ...¹⁵

Wit¹³

Wit ...¹⁶

11 Pionwinst na **1...Lxh3** 2.gxLh3 DxPf3

12 Met **1.Dd1!** wint wit een stuk.

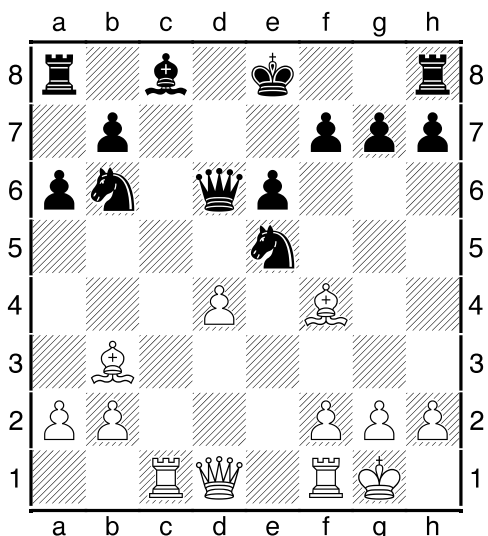
13 Met **1.T1xLe6+** fxTe6 2.TxPd7 wint wit 2 stukken voor een toren.

14 Na 1.Txh6+ KxTh6 2.Dg6 is het mat

15 Na 1...TxTf1+ 2.KxTf1 De2+ 3.Kg1 De1 is het mat

16 Na 1.Txe6+ fxTe6 2.Dd7 is het mat

Enkele vraagjes

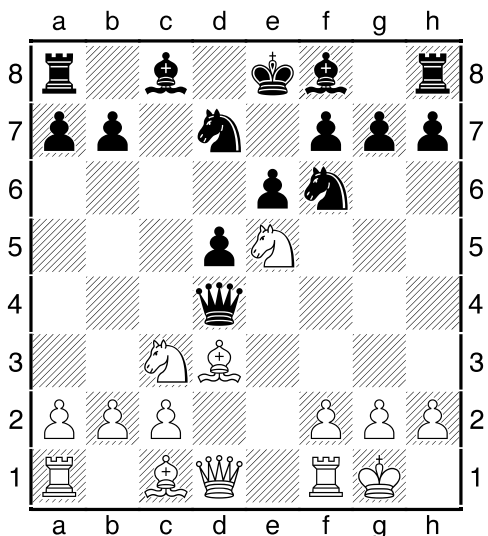

Wit heeft een lichte aanvalsstelling. Verkies je **1.LxPe5** of **1.dxPe5** ? en wat is de logica?

Antwoord:

Na **1.LxPe5** wint wit een tempo want hij valt Dd6 aan waardoor zwart niet direct rokade kan spelen. Wit kan dus zijn aanval verder zetten. Bovendien is dit ook een aanval op pion g7 die zwart moeilijk gezond kan verdedigen.

Na **1.dxPe5** "verbetert" wit wel zijn pionstructuur maar maakt hij Lf4 slecht en wint hij GEEN tempo aangezien zwart dan 1....-DxDd1! 2.TfxDd1 0-0 speelt en zwart is "ontsnapt" aan groter onheil. Bovendien zijn in deze variant de dames geruild wat meestal ten goede komt van de verdediger.

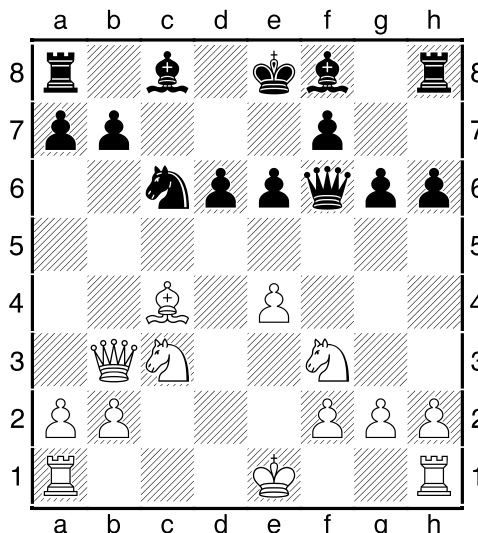
Wit aan zet

Wit ziet dat de zwarte Dd4 ongedekt staat en zoekt naar een middel om via een trucje Ld3 weg te kunnen spelen met schaak zodat hij daarna DxDd4 kan spelen. Spijtig genoeg werken 1.Lb5 of 1.Lg6 niet omdat het geen schaak is.....

Zie je een oplossing voor het "probleem" ?

Antwoord:

Wit moet de koning in open terrein lokken en speelt daarom **1.Pxf7!!** Tg8 (Kxf7? 2.Lg6+ en 3.DxDd4) **2.Ph6!** of **2.Pg5!** (dreigt opnieuw Lg6+) en wit heeft de zwarte koningsstelling deftig aangetast.

Wit aan zet overweegt of hij "**1.Pb5 en 2.0-0**" of "**1.0-0 en 2.Pb5**" zou spelen.

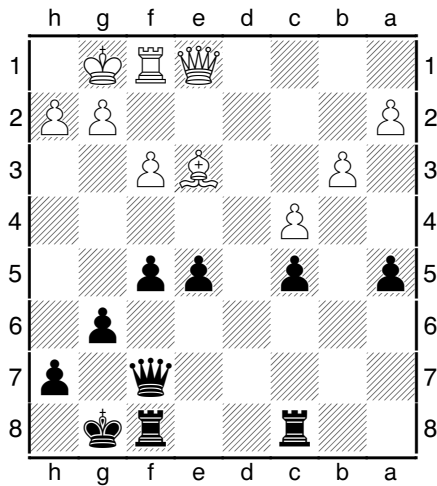
Wat is het verschil in beide opties ?

Antwoord:

Na **1.0-0** - Le7! (Lg7? 2.Pb5!) 2.Pb5 - 0-0! is er niets aan de hand voor zwart.

Na **1.Pb5!?** MOET zwart iets verzinnen tegen de dreiging Pc7 (Dd8 of Tb8) en kan hij dus geen gewone ontwikkelingszet (zoals Le7) spelen en zwart kan pas na 2.0-0 denken aan Le7.

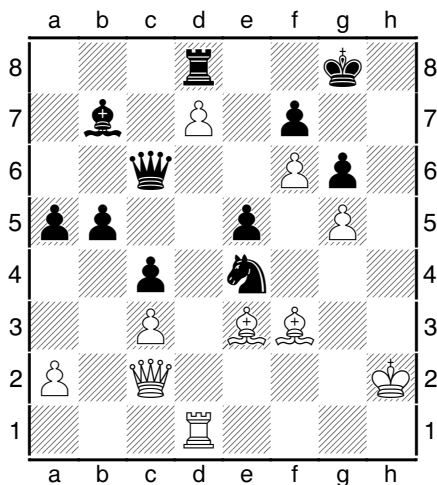
Het verschil in beide opties is dus dat zwart in het ene geval geen tijd verliest om zich tegen de dreiging Pc7 te verdedigen omdat hij gewoon kan rokeren, terwijl zwart in het andere geval wel een tempo moet verliezen.

Zwart aan zet staat een kwaliteit voor maar heeft een beetje problemen met zijn pionstructuur. Pion c5 en a5 zijn zwak en staan aangevallen, terwijl wit geen zwaktes blijkt te hebben. **Moet zwart nu passief zijn a5-pion verdedigen of zijn er actievere denkpijsten ?**

Antwoord: De tovertruk is dat zwart zijn zwakke a5-pion zal afruilen en bij wit een zwakte zal creëren. Met **1...a4!** ruilt zwart zijn zwakke a5-pion af en bezorgt hij wit een zwakke structuur op de damevleugel. Inderdaad, op **2.bxa4** volgt **Dxc4** en op een ander zet volgt **2....axb3** **3.axb3** en de b3 pion is een vervelende zwakte.

TE ONTHOUDEN: probeer je eigen zwaktes af te ruilen en probeer ook steeds zwaktes bij de tegenstander te scheppen.

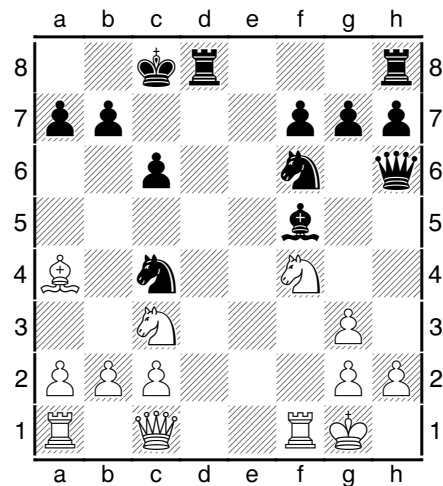

Wit aan zet. Zwart kan voorlopig niet **1...Txd7?** spelen wegens **2.TxTd7 DxD7** **3.LxPe4** en stukwinst. Indien wit straffeloos **1.Lb6** kon spelen wint hij vlot, doch na **1.Lb6 DxD6** **2.LxPe4 LxLe4** **3.DxLe4 Df2+** heeft hij zijn positioneel voordeel verloren.

Wit moet dus op zoek naar een andere zetvolgorde om ooit Lb6 te kunnen spelen. Suggesties ?

Antwoord:

Als je de stelling goed onderzoekt zie je dat Pe4 "nul-verdedigd" staat, en dan is er misschien "een combi" mogelijk. Uiteindelijk heeft Dc6 twee opdrachten, namelijk Pe4 verdedigen en ook veld b6. Twee gelijktijdige opdrachten is meestal een probleem en ook hier want wit kan met **1.LxLe4!** **DxLe4** **2.DxDe4 LxDe4** **3.Lb6!** een volle toren winnen.

Wit aan zet staat licht onder druk. **Welke zet lijkt de meest logische voor wit en waarom ?**

Antwoord:

Voorlopig is er nog geen echt gevaar voor Kg1 en moet wit proberen het evenwicht te herstellen. Zoals we zien heeft zwart behoorlijk actieve stukken (gelukkig staat Th8 nog niet op een open-lijn) en heeft wit "activiteitsproblemen" met La4 (die staat buiten spel) Ta1 (nog niet ontwikkeld) en ook Dc1 die nogal passief staat opgesteld. Op basis van het **principe "verhoog de activiteit van je eigen stukken en verlaag die van de tegenstander"** speelt wit hier dan ook **1.Lb3!** (dreigt het sterke Pc4 af te ruilen en activeert in zekere zin de passief opgestelde La4. Ik merk op dat **1.b3?!** ook wel Pc4 wegjaagt, maar vooreerst anti-positioneel is omdat La4 nu in grote problemen kan komen (wegens b7-b5) en dat zwart dan ook **1...Pe3!!** (aanval op c2) kan spelen omdat **2.DxPe3?** niet kan wegens **2....Pg4!** en damewinst of mat.